

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

09 iulie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:
președinte – Nicolae Gordilă,
judecători – Ion Guzun și Elena Covalenco,

în camera de consiliu, fără citarea părților, a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Constantin Miron, de inculpatul Toderiță Vitalie, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2014, în cauza penală în privința lui

Toderiță Vitalie Leonid, născut la 24.08.1985, originar din mun. Chișinău, moldovean, domiciliat în orașul Dubăsari, str. M. Lomonosov, 47 ap. 19;

Sîrbu Olga Nicolae, născută la 07.06.1983, originară din mun. Chișinău, moldoveancă, domiciliată în mun. Chișinău, str. Iazului, 4/1 ap.40;

și

Cebotari Oleg Elisei, născut la 05.05.1972, originar din r-ul Drochia, s. Țarigrad.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 12.08.2011 pînă la 14.05.2013;

Instanța de apel de la 15.07.2013 pînă la 20.02.2014;

Instanța de recurs de la 06.06.2014 pînă la 09.07.2014.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursurilor în cauză, în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Instanța de fond a constatat că, Toderiță Vitalie a comis omorul intenționat al unei persoane în următoarele circumstanțe - la 17.01.2011, aproximativ la orele 18.30, fiind împreună cu concubina sa Sîrbu Olga, l-au întâlnit pe cunoscutul lor Cebotari Oleg, după care, împreună s-au deplasat spre terenul de construcție amplasat în spatele blocului locativ nr.8 situat în mun. Chișinău din str. Albișoara, unde se afla cunoscutul comun Ungureanu Ion, intrînd în discuție cu acesta. Consumînd împreună băuturi alcoolice, fiind în stare de ebrietate, între inculpatul Toderiță Vitalie și Ungureanu Ion s-a iscat o ceartă, în rezultatul căreia Toderiță Vitalie i-a aplicat lui Ungureanu Ion multiple lovituri cu pumnii în diferite părți ale corpului și, conștientizînd despre faptul că are la sine un cuțit, a planificat omorul acestuia. Continuîndu-și acțiunile criminale, Toderiță Vitalie a scos din buzunarul hainei cuțitul pe care îl purta permanent la sine și i-a aplicat lui Ungureanu Ion plăgi tăiate în regiunea gâtului - leziuni grave care au provocat decesul persoanei. Realizînd planul criminal și intenționînd ascunderea urmelor infracțiunii Toderiță Vitalie i-a indicat inculpatei Sîrbu Olga să acopere cadavru cu gunoi, iar lui Cebotari Oleg să-l aprindă, după care au părăsit locul infracțiunii.

Totodată, organul de urmărire penală a pus sub învinuire inculpații Toderiță Vitalie, Sîrbu Olga și Cebotari Oleg de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 222 alin.(2) lit. a) Cod penal - profanarea unui cadavru în următoarele circumstanțe - după realizarea de către Toderiță Vitalie a planului criminal de omor al lui Ungureanu Ion, adică după ce victimei de către Toderiță Vitalie i-au fost aplicate cu un obiect tăietor-înțepător plăgi tăiate ale

gâtului, ce au dus la decesul persoanei, și intenționând ascunderea urmelor infracțiunii Toderiță Vitalie i-a indicat inculpatei Sîrbu Olga să acopere cadavru cu gunoi, iar lui Cebotari Oleg să-l aprindă, acestea realizând intențiile lui, după care împreună au părăsit locul infracțiunii.

2. Prin sentința Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 14 mai 2013, Toderiță Vitalie a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de articolul 145 alin.(1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei de 11 ani închisoare în penitenciar de tip închis;

Toderiță Vitalie, Sîrbu Olga și Cebotari Oleg au fost achitați de sub învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de articolul 222 alin.(2) lit. a) Cod penal din motivul că fapta inculpaților nu întrunesc elementele infracțiunii.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

➤ Procuror, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care:

– a-l recunoaște culpabil pe Toderiță Vitalie în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin.(1), 222 alin. (2) lit. a) Cod penal și în conformitate cu prevederile art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul parțial a-l pedepselor, a-i stabili o pedeapsă definitivă cu închisoare pe termen de 15 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis;

– a-i recunoaște culpabili pe Sîrbu Olga și Cebotari Oleg în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 222 alin. (2) lit. a) Cod penal și a stabili fiecăruia o pedeapsă cu închisoare pe termen de 3 ani cu executarea pedepsei în penitenciar.

În susținerea apelului s-a invocat că, în motivarea instanței cadavrul nu s-a aflat înhumat, astfel, nu a fost profanat locul înhumării - această condiție nefiind obligatorie pentru incriminarea art. 222 alin. (2) lit. a) Cod penal care prevede profanarea prin orice mijloace a unui mormânt, a unui monument, urnei funerare sau a unui cadavru.

La acest aspect este de menționat că potrivit laturii obiective, pentru calificarea faptei în baza art. 222 Cod penal nu are importanță timpul scurs de la moartea celui decedat, nici dacă acesta este înhumat sau nu.

De asemenea, instanța i-a stabilit lui Toderiță Vitalie o pedeapsă prea blîndă, fără a ține cont de personalitatea acestuia, gravitatea infracțiunii săvârșite, precum și comportamentul în timpul procesului penal, acesta nerecunoscînd săvârșirea faptei imputate.

➤ inculpatul Toderiță Vitalie, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei hotărâri de achitare, motivînd că nu este vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de articolul 145 alin.(1) Cod penal, iar la urmărirea penală și în ședința de judecată s-au comis încălcări de procedură penală și nu au fost apreciate corect probele administrate în cauză.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2014, au fost respinse ca nefondate apelurile acuzatorului de stat și inculpatului Toderiță Vitalie, cu menținerea sentinței.

Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, pedeapsa aplicată inculpatului Toderiță Vitalie, se apreciază ca fiind legală. La soluționarea chestiunii respective s-a acordat deplină eficiență prevederilor articolului 7, 61, 75 Cod penal, astfel, pedeapsa penală a fost aplicată în limitele prevăzute de lege.

În sentința instanței de fond se cuprind datele privind persoana inculpatului Toderiță Vitalie și circumstanțele care influențează asupra pedepsei, fiind luate în considerație gravitatea infracțiunii săvârșite, personalitatea acestuia, comportamentul lui în cadrul urmăririi penale și ședinței de judecată.

Instanța de fond motivat a stabilit categoria și măsura de pedeapsă, relevînd în cuprinsul sentinței circumstanțele cauzei, persoana inculpatului Toderiță, gravitatea

infracțiunii săvârșite și, în așa mod, corect a concluzionat că atingerea scopului pedepsei se v-a asigura prin aplicarea închisorii în privința inculpatului Toderiță Vitalie, fixând măsura în limitele sancțiunii articolului 145 alin.(1) Cod penal.

În ședința instanței apel, procurorul a modificat cererea de condamnare în baza articolului 222 alin.(2) lit. a) Cod penal, solicitând condamnarea inculpaților Cebotari O. și Sîrbu O. în baza articolului 323 alin.(1) Cod penal, totodată, făcînd trimitere la aceleași probe invocate în apel, însă cerînd o nouă apreciere a probelor administrate în primă instanță.

Examinînd cererea respectivă, instanța i-a în considerație, că în cauză este vorba de o altă învinuire, care n-a fost adusă la cunoștința inculpaților și asupra căreia n-au fost cercetați inculpații.

În această ordine de idei, se apreciază, că atît în cadrul urmării penale, cît și în ședința de judecată n-au fost prezentate probe certe, concrete privind constatarea faptei imputate inculpaților Cebotari O. și Sîrbu O., în sensul cerințelor invocate de procuror în ședința instanței de apel.

Probele prezentate în sprijinul învinuirii, verificate în ședința instanței de apel, nu constituie o bază probatorie pentru condamnarea inculpaților Cebotari O. și Sîrbu O. și, respectiv, nu există temei legal pentru calificarea faptei acestora în baza articolului 323 alin.(1) Cod penal conform semnelor componentei infracțiunii respective: favorizarea dinainte nepromisă a infracțiunii deosebit de gravă.

Inculpații Cebotari O. și Sîrbu O. pe tot parcursul procesului penal, inclusiv și în ședința de judecată în fond, au respins învinuirea, motivînd că n-au săvîrșit infracțiunea imputată.

Versiunea inculpaților nu este combătută în modul prevăzut de lege, totodată sentința cuprinde descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpaților Cebotari O. și Sîrbu O., cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării.

Prin urmare, este corectă concluzia primei instanțe privind starea de fapt constatată și privind determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpat și semnele componentei de infracțiune lui Toderiță Vitalie în baza articolului 145 alin.(1) Cod penal - omorul intenționat a unei persoane.

5. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare:

- procurorul, făcînd trimiterea la prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, solicitînd casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel. Recurentul invocă că, instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apelul procurorului; nu a apreciat just probele prezentate de partea acuzării; acțiunile inculpaților Cebotari O. și Sîrbu O., urmează a fi încadrate în prevederile art. 323 alin. (1) Cod penal; iar pedeapsa inculpatului Toderiță V. pe art. 145 alin. (1) Cod penal, este una prea blîndă și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale;

- la data de 07 iulie 2014, inculpatul Toderiță Vitalie, fără a invoca vreun temei din prevederile art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărîri de achitare, motivînd că, nu a săvîrșit infracțiunea imputată.

6. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestora din următoarele considerente.

6.1. Referitor la recursul procurorului:

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva instanței de apel,

este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.

Reieșind din textului recursului, procurorul invocă ca temeiuri de casare a deciziei instanței de apel, prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, ce stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ori motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii; s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

La fel, Colegiul penal reține că autorul recursului este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, însă nu este de acord cu pedeapsa stabilită inculpatului Toderiță Vitalie.

Analizând temeiurile pentru recurs invocate, în raport cu circumstanțele și materialele cauzei, Colegiului consideră că, în prezenta speța nici unul din ele nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului declarat, deoarece instanța de apel a respectat prevederile art. 414-417 Cod de procedură penală la judecarea apelului.

Conform art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului Cod. Așa dar, persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată, iar după caz, instanța este îndrept să aplice și prevederile Părții generale a Codului penal.

Conform dispoziției art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, având drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane. Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Consultând textul sentinței, instanța de recurs reține că prima instanță a ținut seama de criteriile generale de individualizare a pedepsei, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de toate circumstanțele cauzei, care agravează sau atenuază răspunderea, de persoana celui vinovat, precum și de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării acestuia, prevăzute de art. 75 Cod penal.

În opinia Colegiului penal, sînt nefondate alegațiile recurentului, precum că instanța de apel nu s-a expus asupra prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal și nu a argumentat motivele de aplicare a pedepsei mai blînde (în opinia procurorului), deoarece reieșind din conținutul deciziei este evident că instanța de apel a susținut întru totul concluziile instanței de fond, care s-a expus asupra tuturor aspectelor individualizării pedepsei. Totodată decizia instanței de apel cuprinde și concluzii întemeiate referitor la pedeapsa aplicată inculpatului, ce va contribui la corectarea acestuia și va avea un efect preventiv serios pentru el.

Referitor la încadrarea acțiunilor pentru Cebotari O. și Sîrbu O. în baza art. 323 alin. (1) Cod penal, solicitată de procuror, Colegiul penal menționează că, instanța de apel corect a constatat în cauză este vorba de o altă învinuire, care n-a fost adusă la cunoștința inculpaților și asupra căreia n-au fost cercetați inculpații.

În conformitate cu prevederile art. 325 alin. (3) Cod de procedură penală, modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite dacă prin acesta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul la apărare.

Dispoziția art. 222 alin. (2) Cod penal, prevede profanarea prin orice mijloace a unui mormânt, a unui monument, a unei urne funerare sau a unui cadavru, precum și însușirea obiectelor ce se află în mormânt sau pe el, săvârșită de mai multe persoane, iar dispozițiile art. 323 alin. (1) Cod penal, prevede favorizarea dinainte nepromisă a infracțiunii grave, deosebit de grave sau excepțional de grave.

Obiectul nemijlocit al infracțiunii prevăzute de art. 222 Cod penal, îl constituie relațiile sociale privitoare la conviețuire socială, a căror existență și desfășurarea normală depind de apărarea sentimentului colectiv de societate și de respect față de locurile în care sunt înhumate sau incinerate persoanele decedate, precum și a accesoriilor acestora.

Obiectul juridic nemijlocit al infracțiunii prevăzute de art. 323 Cod penal se constituie activitatea de îndeplinirea a justiției penale ca valoare socială și relațiile sociale privitoare la realizarea principiului operativității în procesul penal.

Așa dar, ambele componente de infracțiuni au obiecte juridice diametral diferite și fac parte din capitole diferite ale Codului penal, una atentînd la relațiile sociale privitoare la conviețuirea socială, iar cealaltă la activitatea de îndeplinire a justiției.

Astfel, luînd în considerație aceste deosebiri esențiale dintre art. 222 alin. (2) Cod penal și 323 Cod penal, precum și avînd în vedere prevederile art. 325 Cod de procedură penală, Colegiul penal consideră că, recalificarea acțiunilor inculpaților Cebotari O. și Sîrbu O. pe art. 323 Cod penal, fără înaintarea unei noi învinuiri, numai în baza probelor de acuzare pe art. 222 alin. (2) Cod penal, nu este posibilă, ori, în cazul dat se va încălca dreptul inculpaților la apărare, cazul nefiind cercetat în sensul dat cu acordarea dreptului părților de a prezenta probe atît în sensul acuzării cît și a apărării.

În baza celor expuse, Colegiul penal conchide, că în cauza dată nu au fost admise erorile de drept la care face referire recurentul și nu sînt temeiuri de casare a soluției adoptate, fiindcă instanța s-a pronunțat motivat asupra tuturor argumentelor indicate în apel, hotărîrea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției nu contrazice dispozitivului, care este expus clar, iar pedeapsa aplicată inculpatului Toderiță Vitalie a fost individualizată potrivit legii.

Astfel, instanța de recurs concluzionează asupra inadmisibilității recursului ordinar declarat de procuror, deoarece acesta este vădit neîntemeiat.

6.2. Referitor la recursul inculpatului Toderiță Vitalie:

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

Conform art. 421 Cod de procedură penală, coraportat la art. 401 alin. (2) Cod de procedură penală, inculpatul este în drept să declare recurs ordinar atît în latura penală, cît și în cea civilă.

Termenul de declarare a recursului ordinar împotriva hotărîrilor instanței de apel, potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, este de 30 zile de la data pronunțării deciziei.

Potrivit art. 230 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.

Potrivit materialelor cauzei, decizia motivată (în limba de stat) a instanței de apel a fost pronunțată la 20 martie 2014, copiile căreia, potrivit recipisei din 20 martie 2014, au fost înmânate contra semnătură procurorului, inculpatului Toderiță Vitalie și avocatului său. Decizia a fost publicată pe pagina web a Curții de Apel Chișinău în aceeași zi. Totodată, la 07 mai 2013, instanța a expediat copia deciziei motivate (tradusă în limba rusă) în adresa inculpatului Toderiță Vitalie (f.d.105, vol. III) și înmănată 14 mai 2014.

Inculpatul Toderiță Vitalie a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel la 07 iulie 2014.

Reieșind din prevederile art. 422 Cod de procedură penală, Colegiul constată că, termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar a epuizat la 16 iunie 2014, inclusiv. Astfel, termenul de atac cu recurs ordinar a deciziei instanței de apel, nu a fost respectat de inculpatul Toderiță Vitalie, el fiind declarat peste termenul de 30 zile.

Totodată, Colegiul penal reține, că termenul de declararea recursului ordinar este absolut și are un caracter imperativ, iar depășirea lui atrage la decăderea din dreptul de a exercita această cale de atac.

Referitor la argumentele inculpatului Toderiță Vitalie, expuse în pct. 5 din prezenta decizie, instanța de recurs nu se va expune asupra lor, odată ce recursul este declarat peste termenul stabilit de art. 422 Cod de procedură penală.

În astfel de circumstanțe, raportînd speța dată la prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide că termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar de către inculpatul Toderiță Vitalie este depășit, prin urmare, recursul ordinar declarat de el este inadmisibil, fiind declarat peste termen.

7. În conformitate cu prevederile art. 431, 432 alin. (2) pct. 1), 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Constantin Miron, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2014, în cauza penală în privința lui **Toderiță Vitalie Leonid, Sîrbu Olga Nicolae și Cebotari Oleg Elisei**, ca fiind vădit neîntemeiat și inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Toderiță Vitalie împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2014, ca fiind depus peste termen.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la **01 august 2014**.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Ion Guzun

Elena Covalenco